

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 30.—
za pol leta . . . . . 15.—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50
Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 21

Ptuj, 23. maja 1920

II. letnik

Koalijska vlada — sestavljena.

Po dolgih pogajanjih se je posrečilo dr. Vesniču, sestaviti iz najmočnejših strank skupno vlado. V ponedeljek 17. maja je bila imenovana in zaprisežena nova vlada, v kateri so: dr. M. Vesnič, ministrski predsednik; Stojan Protič, minister za konstituantno in zenačenje zakonov; Ljuba Davidović, minister za notranje zadeve; dr. A. Korošec, minister za promet; Marko Trifković, minister pravosodja; Pavle Marinković, minister vere; Kosta Stojanović, finančni minister; dr. A. Trumbić, minister za zunanje posle; Joca Jovanović, minister za zgradbo; Svetozar Pribičević, minister prosvete; dr. V. Janković, minister za poljedelstvo in vode; dr. M. Ninčić, minister za trgovino in industrijo; dr. H. Krizman, minister za agrarno reformo; general Branko Jovanović, minister vojne in mornarice; dr. M. Drinković, minister pošte in brzojava; dr. I. Kovačević, minister za šume in rude; Živojin Rafajlović, minister za naropno zdravje; dr. Vekoslav Kukovec, minister za socialno politiko; Risto Jojković, minister prehrane.

V vladi sta izmed Slovencev dr. Korošec, pa tudi dr. V. Kukovec, predsednik naše JDS. Upamo, da nova vlada pri svojem delu ne bo gledala na osebne in strankarske koristi, kakor se je dosedaj često godilo in privedlo državo v težki notranji in zunanji položaj, nego posvetila vse svoje sile samo delu za državno korist. Pridobila si bo hvaležnost vsega poštenega prebivalstva, ako uredi neznosne razmere, v katerih živimo.

Ali nam je alkohol res potreben?

Stal sem pred nekaj dnevi, — za časa generalne stavke pred gostilno. Približa se mi starec, zanemarjen, razcapan, glad mu je gledal iz oči, da se mi je smislil. In kaj mislite, kaj je hotel od mene? Kaj je bila njegova edina želja, da je trepetal in se tresel kakor šiba na vodi? Vprašal me je, ali se že zopet toči alkohol, ker je bila vlada to prepovedala za ta čas. Hrepenel je ta revež po alkoholu, po tem najhujšem sovražniku vsega človeštva, ki vse narode uničuje že od tistega časa naprej, odkar se njih zgodovina začneja. Kajti že od tedaj deluje alkohol pogubonosno na vse narode. Vedno pa postaja ta sovražnik močnejši, vedno se bolj in bolj širi. L. 2000 pr. Kr. so ga poznali še samo Kitajci in ti v takšni obliki, da je imela pijača le malo odstotkov alkohola. Sedaj ga že poznajo vsi narodi. Sedaj že imamo žganje in različne sladke likere, ki nam prikrivajo resnični ostri okus alkohola.

Vsakega sovražnika spoznamo po njegovih dejanjih; ker pa je v tem slučaju alkohol naš sovražnik, je potrebno, da si ogledamo njegovo delovanje, da ga spoznamo kot sovražnika. Ko ga spoznamo, se ga bomo ubranili lažje. Kajti proti neznanemu sovražniku se ne moremo bojevati. Proti alkoholu pa se hočemo!

Vlada in drž. pravdnštvo pozor!

Jugoslovani smo bili prvotno en sam popolnoma jednoten narod.

Neugodni politični razvoj dogodkov nas je razcepil v plemena, posamezna plemena v pokrajine tako, da so vladali nas drugi narodi. Poldrugo tisočletje se nam je godila krivica. Še le sedaj smo se združili zopet v Jugoslaviji in ne more biti ničesar naravnega nego to. Posamezne renegatske prikazni odpreje, ki so škodovala največ našemu narodnemu telesu, so zbežale v Nemaško-Avstrijo. Le od časa do časa, kadar jih glad preveč sili, se vrnejo, če se smejo. Sedaj pa zvemo iz graških listov, da so Ornig, Doležel, Gürtler i. t. d. imeli v Gradcu sestanek, pri katerem se je govorilo skrajno sovražno glede naše države.

Mi smo gotovo tolerantni ljudje in se radi malenkosti ne razburjamo. Tudi ne streljamo na vrabce s topovi.

Preide pa nam na potrpeljivost, ko moramo čitati v graških listih, da se kujejo nekako sovražni načrti glede naše države. Bilo bi poniževalno za nas in skrajno škodljivo za vso državo, ako bi v takem slučaju ne nastopili z vso energijo. Predvsem je neobhodno potrebno, da vlada zabrani prizadetim zarotnikom za vedno vstop v našo državo. Če bi pa kedo izmed njih prišel sem, se mora nemudoma vtakniti pod ključ ter postaviti pred sodišče radi veleizdaje. Konečno je neobhodno potrebno, da uvede državno pravdnštvo takoj proti vsem zarotnikom, ki so še jugoslovanski državljani ka-

Kaj so torej opojne pijače? Kako neki delujejo na človeka? Alkoholne in opojne pijače so vse tiste, ki vsebujejo alkohol, žganje, vino, pivo in še druge.

Dokaz, kako alkohol deluje na človeka, bi vsaj deloma spoznal vsak, ki ni slep in nima zaprtih oči, ko bi videl, kako je tisti revež pri tisti gostilni trepetal. Kako pa se je bilo v njegovi duševnosti?

Ako kdo zaužije le malo alkohola koncentriranega, mora umreti. In večina ljudi misli, da jim alkohol ne škoduje, da jim celo koristi. Redilnih snovi pa ne vsebujejo opojne pijače veliko ali pa nič torej tudi ne koristijo, pač pa je škoda, ki jo povzročajo, ogromna. Zelo škodljivo vplivajo na ves človeški organizem, na telo in na dušo. Vprašanje si sedaj lahko stavimo: Zakaj pijejo ljudje ta strup. Ali, ker ne vedo, kako deluje na človeka, ali pa iz lahkomišelnosti, ker mislijo, da je to nekaj lepega in moškega, ker postanejo nekako zgovorni, dovtipni in veseli? Ako pije kdo v takšnem položaju še naprej, se prikažejo že neprijetnejši znaki. Človek postane razdražljiv, žali sodruga, razsaja in se vede neuravno. Najvišja stopnja pijanosti je nezavest. Kdo izmed nas še ni videl pijanca ležati v kakšnem jarku? Kjer se je zgrudil pijanec, tam obleži. Koža poprej vroča, se mu ohladi. Često je posledica vsega tega smrt ali kakšna druga nesreča. Po zimi je velika nevarnost, da pijanec zmrzne.

Ali učinkuje alkohol vedno enako? Ne!

zensko postopanje v smislu dotičnih odstavkov k. p. r. že v njihovi odsotnosti. Obrtni oblasti pozivamo tudi, da izvajajo svoje konsekvence. Kakor mi pustimo mirnega lojalnega državljana drugih jezikov nemoteno živeti, tako moramo brezpogojno in dosledno naskočiti in potlačiti vsakogar, ki si le upa črhiniti karkoli proti nam proti našemu narodu ali državi.

V vednost in ravnanje.

Uredništva slovenskih listov v Ljubljani so v sporazumu z izdajatelji in „Udruženjem jugosl. novinarov“ sklenila, da bodo **odslej sprejemala društvene vesti kakor objave o občnih zborih, o odborovih sejah, o raznih društvenih prireditvah, izkaze daril itd. samo pri plačilu določenih pristojbin.**

V to svrhu je „Udruženje“ uvedlo poseben **kolek**, s katerim mora biti opremljen **vsak rokopis**, ki ga pošljejo društva, korporacije ali posamezne osebe redakcijam v objavo. Isto velja tudi za zavode in urade. **Za vsako vest, obsegajočo do 4 tiskane vrste, znaša kolek dve kroni, za vsaki nadajni dve vrsti je treba na rokopis prilepiti nov kolek.**

Izkupilo za kolke pripade pokojninskemu zakladu „Udruženja jugoslov. novinarov.“

Temu sklepu se je sedaj pridružilo tudi uredništvo „Ptujkega lista“ in bomo **od 1. junija naprej sprejemali društvene objave samo še proti plačilu določenih pristojbin v kolkah, kar naj občinstvo uvažuje.** Kolki se dobe v našem uredništvu.

PTUJ, dne 18. maja 1920.

Uredništvo „Ptujkega lista.“

Učinek je zavisen od množine zaužitega alkohola kakor tudi od njegove kakovosti in še od telesne podlage pivčeve. Do neke meje se nekateri lahko privadijo alkoholu. Če pije kdo malo in je vrh tega vaje piti, se mu le malo ali prav nič ne pozna.

Napravilo se je več poskusov in se dognalo, da škoduje alkohol najbolj mladini. Saj je to tudi umljivo. Mladeničevo telo in duša še nista tako utrjena, da se ne bi dala bolj vplivati nase kakor pri odrastlem človeku. Z alkoholom se krajšajo duševne in telesne zmožnosti. Čustvena stran pa porabi pijanost kot priliko, da se zdivja. Pijan človek misli, da so narasle njegove telesne in duševne zmožnosti, v resnici pa so zmanjšane.

Ti učinki so pri zmernem pitju le nejasni, javljajo se pa pijancu tako jasno, da jih ni mogoče izpregledati.

Zaužiti alkohol se izloči zopet kmalu iz človeškega telesa in ko je ponehal njegov vpliv, postane delovanje možganov zopet popolnoma pravilno. Ako pa piješ prepogosto, zlasti če se češče upijaniš, se moreš resno poškodovati in sicer za trajno. Kaj pa je pijanost? Začasno zastrupljenje. Vsled opetovanega alkoholnega zastrupljenja se pokvari mnogo možganskih stanic in živčnih vlakenc. Ni čuda torej, da pojema naša duševna zmožnost in naše telesno zdravje. Pijanost je pravzaprav neka vrsta blaznosti.

(Konec sledi.)

Gospodarstvo.

Nekatera važna opravila v vinogradu.

Z rezjo hočemo sicer vplivati na obliko in primerno rodovitnost trsa, ali reznja sama nas ne dovede do zaželenega cilja. Uspeh reznje moremo še pospeševati z oplevanjem ali izlomom nepotrebnih mladik, z obtrgavanjem zalistnikov ali stranskih poganjkov in s prikrajševanjem mladik, ki so sicer rodne, a nepotrebne za bodočo rez. Na pomlad požene trs mnogo nepotrebnih mladik; so to poganjki iz starega lesa, ki niso rodni in ki jih večinoma ne rabimo za drugoletno rez. Ti delajo le senco in jemljejo moč rodnim in za rez potrebnim mladikam. Pa tudi iz čepov in reznikov poženejo mladike, ki ostanejo jalove in ki so za prihodnjo rez dostikrat odveč. Vse te nepotrebne mladike je treba torej pravočasno iztrebiti, da prihranimo moči, ki bi jih sicer po nepotrebnem porabile. Čim prej to opravimo, tem boljše je, ker gre delo rano izvršeno, radi lažjega pregleda lepše izpod rok in ker pride preostala moč kmalu v korist ostalim potrebnim mladikam. S pričetkom druge polovice majnika, ko ne preti več mraz in ko se je pokazal že ves zarod, je v naših krajih čas za to delo. Ob enem se veže. Ako so uporabljane delavne moči različno sposobne, se naj uporabljajo pri oplevanju le izurjeni rezači, ostali pa naj vežejo.

Pa tudi na šparonih ali locnjih najdemo dostikrat mladike, ki nimajo grozdja; teh poganjkov sicer ne izlomimo čisto, pač pa jih istočasno prikrajšamo na 2 do 3 liste, ki pomagajo hraniti trs in grozdje, ker imajo dovolj svetlobe. Z oplevanjem preprečimo goščavo v vinogradu, zrak, svetloba in toplota, ti za razvoj traja in grozdja neobhodno potrebni činitelji, imajo vsled tega boljši dostop in trsje postane bolj odporno proti raznim glivičnim boleznim.

Iz navedenega se da torej sklepati, da lahko izvršuje oplevanje brez škode le izurjen rezač.

Z oplevanjem pa še nismo dosegli vse, marveč je treba po končanem cvetju prikrajšati nekatere ostale mladike in zalistnike, da se ne le ojačijo za prihodnjo rez namenjene mladike, oziroma očesa, ampak da tudi jagodje bolj debeli in lepše žori.

Po oplevanju ostale mladike poganjajo že pred in med cvetjem zalistnike in če pustimo te neovirano rasti, gre to le na račun onih oces, ki imajo dati prihodnje leto mladje in grozdje. Rodovitnost trsa je tam, kjer se to delo redno opravlja večja. Razven tega senčijo zalistniki trs, kar nikakor ni v prilog razvoju grozdja. Iz teh razlogov je torej zalistnike ovirati v rasti. Nikakor pa jih ne smemo prerano prikrajšavati ali pa popolnoma odstraniti, posebno ne pri trsih, ki so bujne zrasti. Prerano bi bilo jih prikrajšati, predno trs odcvete, in sicer zato, ker bi v tem slučaju močno pogladi novi zalistniki, ki ki bi jemali pri zalistnikih stoječim očesom hrano in ta očesa hočemo ravno s prikrajševanjem zalistnikov krepiti. Ako bi pa zalistnike popolnoma iztrebili, bi dobila omenjena očesa preveč hrane in bi začela poganjati še v istem letu; to bi pa bilo zopet le na škodo rodovitnosti v prihodnjem letu.

Zalistnike je torej prikrajšavati še le pozneje, ko se ni bati, da bi poganjali na novo t. j. n. pr. nekaj časa po cvetju in sicer tako, da pustimo 1 do 2 zalistnikova lista. Na ta način preprečimo pogajanje novih zalistnikov, ter pri zalistnikih stoječih očes in dosežemo celo, da dobivajo ta očesa hrano od že precej razvitih listov, katere smo pri prikrajšanju pustili. Če pa ti prikrajšani deli vendarle požene nove zalistnike, je te seveda obtrgati.

Pripomniti je, da pri redno h kolju povezanih mladikah zalistniki ne poganjajo tako močno, nego pri mladikah, ki dalj časa navzdolj visé; tudi poganjajo zalistniki pri enih vrstah bolj, pri drugih manj.

S pravočasnim prikrajševanjem zalistnikov krepimo trs, posebno tiste dele, ki pridejo za prihodnjo rez v poštev, ker dobe sedaj ti vso hrano in pospešimo debelenje in zorenje sadu, kajti po tem delu učinkujejo zrak, svetloba in toplota temeljiteje.

Poleg prikrajšanja zalistnikov se ima tudi vršiti prikrajšanje onih mladik, ki so pri pletvi ostale le radi grozdja in ne radi prihodnje rezi. Tako je n. pr. večinoma vse mladike na locnjih (šparonih) pa tudi nekatere na reznikih prikrajšati na ta način, da ostane nad zgornjim grozdom pri mladiki še vsaj po 4 do 6 listov. Pustiti manj listov se mora odločno odsvetovati, ker bi v tem slučaju grozdje trpelo na pomanjkanju listov se tvarjajoče hrane, bi torej slabo zorelo in ostalo drobno ter kislo. Iz istih vzrokov ne reže zelenih cepičev brez škode oni, ki jih odreže ravno nad grozdom. Če poženejo pozneje prikrajšane mladike na vrhu zopet nove mladice, je te odščiniti nad drugim listom.

(Konec sledi.)

* * *

Zvišajte zavarovalnino proti požaru. Poletni čas se prav pogostoma pojavljajo požari, bodisi vsled suše ali pa strele. Ljudje pri nas imajo zavarovana svoja poslopja večinoma še po starih cenah, kljub temu, da je sedaj denar veliko manj vreden. Tako se dogaja večkrat, da imajo posestniki zavarovano samo za kakšnih 10.000 K, v resnici pa bi imeli v slučaju nesreče več ko 100.000 K škode. Potem zahtevajo od Jugoslavije, naj jim pomaga. Jugoslavija je država, a ne zavarovalna družba. Zato naj skrbi vsak kmet in posestnik sam, da pravočasno zviša zavarovalnino na sedanje cene. Drugače mora slediti vsaki taki nesreči zanesljiv gospodarski polom. Zvišati zavarovalnino je dandanes lahka stvar, pristojbine so malenkostne, zastopniki zavarovalnih društev vam pojdejo na roko. Pojdite in storite, dokler je še čas, po toči ne pomaga več zvoniti!

Licencevanje plemenskih bikov in bicev od 6 mescev se vrši dne 27. t. m. na sejmišču v Ptuj. Za premije so določeni visoki zneski v petih vrstah. Bikorejci dobijo razen premij tudi potne stroške vrnjene.

Vinarstvo naše države. Ptujška vinogradska zadruga dovoli si v interesu svojih članov in vseh vinogradnikov okraja Ptuj, predložiti sledeče pojasnilo glede vinogradništva. Naša država sestoji ponajveč iz dežel, ki se pečajo z vinogradništvom, in sicer vsled tega, ker tla za druge kulture niso primerna. Vsled tega, ker se v naših krajih več vina pridela, kakor se ga porabi, ostane v srednjih vinskih letinah 70% vina za izvoz, ker konsum v tuzemstvu pridelane množine vina nikdar porabiti ne more. Vsled pomnožene produkcije piva, vsled težkoč izvoza in tedne trajajoče prepovedi točenja alkohola ter vsled popolne prepovedi izvoza, je konzum že na tisoče hektolitrov zaostal in je že opazati, da ni zanimanja za kupčijo. Naši dosedanji odjemalci, osobito iz okraja Ptuj, Maribor, Ljutomer in Ormož bili so vedno Nemško-avstrijci, ki so bili na naša povečini kislina vina vajeni. Vsled oteškočenega izvoza in raznih šikan, previsoke carine na vino in celo na sode itd., obrnil se je velik del odjemalcev v Italijo in Ogrsko, ker stavijo Ogri in Italjani mehka in močna vina na trg in poskušajo z vsemi sredstvi trgovino na se obrniti. Ker je vino predmet, ki se uživa, in se okus lahko predrugači, bi bilo možno, da se konzumenti privadijo na mehka in močna vina, zato smo v nevarnosti, da izgubimo svoje stare odjemalce, kar mora velik padec cen povročiti, posebno še z ozirom na to, ker obeta letošnja vinska letina izvanredno dobra biti. Ako se pomisli, da je obdelovanje vinogradov jako oteškočeno vsled rastočih stroškov drugih predmetov, visokih delavskih plač in da si je komaj mogoče nabaviti material za uničenje škodljivcev itd., brez ozira na to, da se mora vinograd celo leto primer- no obdelovati, nadalje je še nevarnosti izpostavljen, da pozebe ali ga toča uniči, kakor tudi trtne bolezni peronospera in oidium,

nadalje, da je tik pred trgatvijo lahko vse uničeno, tedaj vinogradnika ni zavidati v teh razmerah, ako ga padec cen tako katastrofalno zadene in se na tak način tisoči davkoplačevalcev in prav toliko družinskih eksistenc na beraško palico spravijo, in naše vinogradništvo, ki donaša visoke davke, popolnoma uniči. V naši državi je vino največji izvozni predmet, ki je zmožen v deželo največ denarja spraviti in s tem valuto dvigniti. Vsled tega je v interesu države izvoz vina pospeševati in omogočiti, dokler so cene v inozemstvu še visoke, ker v slučaju padca cen bi morali za isti denar dvakrat toliko tja dati, kar bi bilo v gospodarskem oziru velika škoda državi. Vsled tega je nujno potrebno omogočiti izvoz vina, ki preostaja našemu kozumu, predno nam konkurenca odjemalce odvrne in vinogradnike uniči.

Dopisi.

Konec pouka v letošnjem šolskem letu. Po- verjenišvo za uk in bogočastje je odredilo, da naj se na srednjih šolah in učiteljskih, ter na onih ljudskih šolah, ki so v krajih kake srednje šole, vrši pouk v polnem obsegu do 26. junija; dne 28. junija naj praznuje vsa mladina Vidov dan, ter s tem zaključí pouk. Izpričevala se pošljejo staršem priporočena po pošti. Sprejemni in zrelostni izpit se vrše v normalnem roku.

Mladi verižniki. Na ta članek v Ptujškem listu šte. 19 smo dobili iz vrst trgovskih nameščencev dopis, v katerem odgovarjajo na vprašanje, ali je nedeljski počitek v trgovinah za to, da pomočniki lahko verižijo po kmetih, tako: „Gotovo ne! Tudi mi (= trgovski pomočniki) obsojamo to početje. Vsak pošteno misleči trgovski pomočnik ne veriži in tudi ne bode verižil, ker mu ni treba, da bi se moral pečati s tem kosmatim poslom. Prvič je dostojno plačan, drugič nima časa in mu ne pride v misel ta umazana barantija in tretjič se ta postranska kupčija ne strinja s tvrdko, pri kateri je uslužbenec nastavljen. Povdarjamo pa, da se nahaja neka vrsta ljudi, to so temni elementi in med njimi so tudi nekteri trgovski pomočniki, ki so prišli iz vojne domov in še do danes niso dobili stalne službe.“ Tako dopis. Dostavljamo, da je bil pisec prvega članka iz vrste konsumentov, ter ni poznal onih mladih ljudi; govorili pa so nemški. Veseli nas, da nočejo naši poštteni trgovski uslužbenci imeti nikake zveze z verižništvom. Ker pa priznavajo take temne elemente in jih tudi poznajo, naj sami pomagajo oblasti, da jim more ustaviti njihovo nečedno delovanje. Tako bodo koristili obči blaginji pa tudi varovali ugled svojega stanu.

Dijaška kuhinja v Ptuj. Na gostiji vrlo narodne dvojice Lah—Šošarič na Vitanu se je nabralo za našo kuhinjo 169 K 10 v. Iskrena hvala!

Mestna glasbena šola v Ptuj priredi v torek, dne 1. junija 1920 v dvorani „Društvene hiše“ I. Veliki koncert s sodelovanjem pomnožene mestne godbe in otroškega zbora glasbene šole pod vodstvom ravnatelja gosp. V. Engerer-ja. Pri koncertu sodelujejo iz posebne prijaznosti: Ptujsko pevsko društvo, člana glasb. šole v Mariboru gđ. Deylova in gosp. prof. Šlais, gđ. Bejlova ter drugi šoli naklonjeni glasbeniki z bogatim sporedom. V nedeljo, 13. junija priredi glasbena šola velik „pomladanski izlet“ gojencev k Bračiču, s petjem in godbo. Darila za pogoščenje siromašnih otrok in za srečolov se hvaležno sprejmejo. Oddaja v glasbeni šoli.

G. Šegula Ivan, žel. mizar je javil uredništvu, da se je udeležil stavke v najboljšem prepričanju, da gre samo za mezdno vprašanje nikakor pa ne za kako protidržavno gibanje. Izjavlja, da je zvest jugoslovanski državljan in obsoja kumonistično gibanje.

„Novi pravdi“ (dopisniku iz Ptuj.) Iz Vaših vrst govori maščevalnost, tipična lastnost užaljane ženske. Ustvarja sovražnike, jih

vzpodbuja v boju in organizaciji. Vi spravljate v resnici „slovenstvo Ptuj“ z nova v nevarnost. JDS je mogočna, vso državo vse sloje naroda in vsa vereizpovedovanja obsegajoča stranka modernih načel, katere prvo je narodnost. NSS je nastala iz nje radi počasnega poslovanja našega finančnega ministerstva, draginje in prevelike blagohotnosti voditeljev JDS v Ljubljani. Upati je po naravnih zakonih v dogledni dobi zopetne spojitve naprednih državotvornih elementov. To ustvari naraven razvoj v vseh ozirih zboljšanih prilik. Kaže nam to politična zgodovina. Ne tirajte torej plitve demagogije, ki mora biti prozorna vsakemu treznemu človeku. Vaše osebne napade tudi to pot z vso hladnokrvnostjo ignoriramo. Ako imate za to veselje in dovolj nadaljne hudobije, jih blagovolite nadaljevati.

Požar v Krčevini. Dne 3. maja popoldan je izbruhnil v gospodarskem posloppju Vincenca Rožmarina v Krčevini ogenj. Zgorelo je omenjeno poslopje, stanovanjska hiša, mnogo obleke, pohištva in razne gospodarske potrebščine. Škoda znaša približno 10.000 K. Zavarovano pa je bilo za 2400 kron. Vzrok požara še ni znan.

Občina Dolena in g. župnik Marinič nam poročata, da je bil g. Wankmüller pri Sv. Duhu v Halozah zelo vesten in marljiv učitelj, ki se pa nikakor ni pečal z nemškutarijo, vsled česar ga imajo občani v dobrem spominu.

Politične vesti.

Sporazum z Italijo. Pogajanja med našo in italijansko vlado, ki so se imela vršiti prejšnji teden, niso dovela do nikakega uspeha. Zakaj italijanska vlada je nepričakovano odstopila in čakati je treba, da se sestavi nova vlada, čeprav zopet z več ali manj istimi ministri. Ali naša nova koalicijska vlada se bo vedela še z večjo silo potezati za naše pravice v jadranskem vprašanju.

Društvene vesti.

Ustanovitev podružnice „Slov. plan. društva“ v Rogatcu. Dne 25. marca 1920 se je ustanovila podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v Rogatcu o priliki občnega zbora rogaške „Čitalnice.“ Pristopilo je lepo število ljubiteljev narave iz Rogatca in Rogaške Slatine kot člani; obenem se je izvolil odbor podružnice z g. nadzornikom Rudolfom Fasanom kot predsednikom. Podružnica ima namen, v teh razburljivih časih, ko vse drvi za mamonom, vzbujati zanimanje za krasoto narave, za lepoto naših planin in gor in s tem ublaževati čustva in plemeniti srca vseh poštenih ljudi; vsakdo, ki ima smisel za krasoto narave ter za njeno lepo harmonijo, ne more imeti pokvarjenega srca; duša se mu dvigne, duh se razbistri in skrbi za vsakdanje življenje zbeže ob opazovanju in uživanju narave. Podružnica pozivlje vse plemenite misleče ljudi h kar najobilnejšemu pristopu; vsak najmanjši prispevek bo pomagal plemenitemu namenu podružnice. Obenem se podružnica najsrčneje zahvaljuje sl. občini Rogatec in sl. rogaški Okrajni hranilnici za velikodušne darove po 200 K. Želimo, da bi bilo mnogo posnemalcev. — Planinski pozdrav!

Na gore, na gore, na strme vrhè!

Tja kliče in miče in vabi srce.

Gasilska župa ptujka priredi na binkoštni pondeljek dne 24. maja 1920 v gostilni Grahar v Hajdini veselico s tombolo, srečlovom i. t. d. Prijatelji gasilstva se uljudno vabite.

Vabilo. Redni občni zbor „društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmečkih občinah sodnega okraja Ptuj“, ter „Kinder-schutz- und Fürsorgeverein für den politischen Bezirk Pettau“ se vrši dne 30. maja 1920 predpoldne ob 10. uri v deški ljudski šoli (Rajčeva ulica.) V slučaju nesklepčnosti zbora se razpiše drugi društveni zbor na 13. junija 1920 predpoldne ob 10. uri isto-

tam, ki je sklepčen neglede na število navzočih. Odbor.

Prosveta.

Majniški raj. Dne 13. in 16. majnika nam je vodstvo dekliške meščanske šole res pričaralo v mestno gledališče nekaj majniški raj. Nastopil je naš najmlajši ženski naraščaj, ki se je pokazal v vsej svoji ljubkosti in čarobnosti. Kako zanosno in precizno so izvajale bolj odrastle deklice raj z loki, proslavljajoč v pesmi našo krasno domovino. Kako srčkani so bili v alegorični sliki razni metuljčki, čebelica in rosa. Resno mirno pa so završili predstavo z majniško pobožnostjo pred Marijino predstavo. Gledališče je bilo obakrat polno. Človek bi izprva mislil, da nam deklice ne morejo nuditi posebnega užitka. Ali korenito bi se motil. Kar je tu vldel in slišal, mu je moralo seči do srca. Vemo pa, koliko truda je stalo, predno se je množica deklic tako daleč navadila. Hvaležni moramo biti vodstvu naše dekliške meščanske šole za ta požrtvovalni trud. Vidimo, da je v pravih rokah, da delujejo na zavodu moči, ki se ne omeje na šolsko stvar, nego se žrtvujejo vse v procvit izročene jim mladine, moči, ki umevajo kulturno misijo vzgojnega dela. Veseli so lahko starši, da izročajo svojo deco taki šoli, ponosni pa smo lahko vsi, da imamo tu tako odlične šolske moči.

Književnost.

Visokošolski mladini! Pod tem naslovom je pravkar izšla v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani knjižica, ki prinaša nastopno predavanje ljubljanskega vseučiliškega prof. dr. K. Osvalda, našega ožjega rojaka iz Središča. V njej pripoveduje predavatelj, česa treba našim visokošolcem, da vznikne iz njihovih vrst čimprej nova kulturna garda, naša bodoča inteligenca. Knjižica, 16 stran velika, velja 2 K 60 v in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. del, 1. snopič. Napisal Anton Melik. Med drugimi nujnimi potrebami naše Jugoslavije je bila tudi ta, da spoznamo svojo preteklost. Za prvo potrebo je izdal pred letom dni prof. Pirc „Kratko zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev.“ Obširneje pa je začel opisavati našo preteklost Ant. Melik. Podjetna „Tiskovna zadruga v Ljubljani“ je izdala te dni drugega dela prvi snopič, drugi snopič pa nam obeta za začetek junija. Prvi snopič obsega dobo novega veka do prvih početkov srbske države pred 100 leti. V 11 poglavjih nam pisatelj ne pripoveduje le suhih dogodkov, nego nam hoče razvoj tudi pojasniti. Osredje tvorijo Turki, ki so prišli v tej dobi do svojega vrhunca (l. 1683.), pa začeli tudi propadati. Občutili so njihovo gospodstvo najprej Srbi, potem Hrvati; čutili pa smo jih tudi mi Slovenci. Turško vprašanje je uravnavalo naš razvoj in ga naposled uravnalo, ko se je nekdanja stoletna sovražnica Turkov, habsburška država, še za zadnje združila s svojimi zakletimi sovražniki, da uniči v prid germanstvu svojo naravno oporo in moč, Jugoslovane. Kdor se hoče natančneje poučiti o tej velikanski borbi, naj ne samo čita, nego tudi proučuje to knjigo, ki se dobavlja za 21 K pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Razno.

Nežigosani bankovci. Finančno ministrstvo je odredilo, da se morajo vrniti lastnikom vsi nežigosani bankovci, da jih lahko porabijo izven meja naše države.

Ljudsko štetje v naši državi je odredila naša vlada na dan 31. decembra 1920 po vsej kraljevini. Obenem se bo izvršil popis

vse domače živine, hiš in poslopij, v katerih stanujejo ljudje. Ljudsko štetje bo v rokah občinskih oblasti. Popisovalne pole bodo razdeljene med učiteljstvo, duhovščino in druge pismene ljudi, ki so obvezani iste sprejeti in izvesti popis po naročilih oblasti. Za trud se bo odmerila odškodnina, vendar le onim, ki bodo opravljali ta posel izven svojega rednega bivališča, v domačem kraju ne dobe odškodnine oziroma dnevnine.

Nov denar — iz porcelana bodo izdelovale državne tvornice po naročilu nemškega finančnega ministra. Ta je dal izdelati, kakor poroča „Frankfurter Zeitung“ iz Draždan, vzorce porcelanastega denarja po 2 in 5 mark.

Ženin z 27 otroki. V mestecu Eryptal Springs v državi Missouri v Ameriki se je odločil stopiti v tretjič v zakon nek vdovec, ki ima iz prvega zakona 16 otrok, v drugem zakonu mu je žena prinesla za doto 5 otrok ter ga oblagodarila še s 6 otroki. Mož se je odločil vzeti kot tretjo ženo v zakon neko vdovo, ki ima še 11 otrok. Obitelj šteje torej 38 sinov in hčera, ki so pa deloma že tudi oženjeni oziroma omožene. Vsa „ožja žlahta“ tedaj še niti 60-letnega ženina šteje precej glav čez stotino. Res ameriški rekord.

Avstrija kupuje srebrni in zlati denar. Avstrijska finančna uprava razglašča, da plačuje eno srebrno krono z 20 papirnatimi, dvokronske s 40 K, petkronske s 107 K, goldinarske s 55 K, dvegoldinarske s 110 K, zlate po 10 K s 360 K, zlate po 20 K s 720 K in zlate po 100 K s 3600 K.

Cene mleku na Češkem so uradno določene na 1 K 60 v za liter, a zato pa je tudi vse ostalo blago toliko ceneje. Hleb belega kruha se ne sme prodajati dražje kot po 2 K, kos belega kruha v gostilni ne dražje kot po 10 v.

Policijska ura za gostilne je določena v Sloveniji do 21. (9.) ure, le v Ljubljani, Mariboru in Ptujju smejo biti odprte gostilne do 23. (11.) ure, kavarne pa do polnoči.

Vse po starih cenah, Trgovci in obrtniki v Hebinah (Hrvatsko) in kmetje v okolici so se domenili, da si bodo medsebojno prodajali blago in živila po predvojnih cenah.

Ne strašite otrok! Prirojena bojazljivost otrok se večkrat rabi, da bi se jih privedlo k poboljšanju. Otroci se strašijo z raznimi strašili, zapirajo se mnogokrat tudi v temne prostore, zato da bi se tam bali in da bi jim bil prestani strah v kazen. S tem se otroku škodi na zdravju, otrok se priuči bati teme, katere se v življenju nikdar ogniti ne more. Namesto, da bi se otrok polagoma privajal na to, kar mu je neobhodno potrebno, se mu strah do teme še povečuje. Zelo koristno je otroke spodbujati k pogumnosti in srčnosti in k temu spada tudi to, da se ne boji teme. Neki Anglež nam pripoveduje iz svojega življenja žalosten primer o nasledkih take ne-spametne kazni. Poznal sem otroka, iepega, zdravega, razumnega, kateremu se je v tretjem letu popolnoma zbedlo, ker ga je dekla zaprla v temno sobo, ko ga jokajočega ni mogla hitro potolažiti. Čez pet minut gre nerazumna dekla k otroku v sobo, najde ga sključenega v kotu. Vzame ga v roke, ali otrok je bil od tega časa popolnoma zmeden, njegove veselosti in razuma ni bilo več nazaj. Ko so se starši čez dva dni vrnili s potovanja, se jim je reklo, da je bil otrok cel čas bolan. Po desetih letih je ležala služabnica na smrtni postelji, prosila je mater nesrečnega otroka k sebi, priznala je svoj greh in prosila odpusčenja.

Teža otrok. Povprečna teža novorojenčkov znaša 3200 do 3500 g. V prvih štirih dneh po porodu otrok shujša za povprečno 222 g. Osmi dan pa je že zopet teža ista kot na dan rojstva. En mesec stari otroci tehtajo povprečno 4000 g, dva meseca stari 4700 g, tri mesece 5350, štiri mesece 5950, pet mesecev 6500 g. Ko je otrok pol leta star, tehta povprečno 7000 g. S sedmimi meseci tehta otrok 7450 g, z osmimi meseci 7840, z devetimi meseci 8200 g, z desetimi meseci 8500, z enajstimi meseci 8750, z enim letom tehta otrok 9000 g, z dvema letoma pa povprečno 11000 g ali 11 kg.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. V bilančni seji, ki se je vršila dne 14. maja, je odobril upravni svet bilanco za leto 1919. Vštevisi prenos dobička iz leta 1918 v znesku 116.254 K 85 vin., znaša čisti dobiček za leto 1919. 3.059.687 K 86 v. 20. rednemu občnemu zboru banke, ki se bo vršil dne 8. junja t. l., se bo predlagalo poleg raznih dotacij za rezervne fonde itd., izplačati za 1919. leto 9odstotno dividendo, 36 kron na delnico. Stanje vlog je zopet znatno doraslo in znaša približno 150 milijonov kron, ostali upniki pa 188.000.000 K. Z ozirom na dnevno večji promet in zaradi primernega ojačenja lastnih sredstev, se bo predložilo občnemu zboru zvišanje delniške glavnice od 30 na 50 milijonov kron ter pozneje na 100 milijonov kron.

Listnica uredništva.

Vurberk. Ostalo pride pravočasno.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Vsakovrstni čevlji, dobro in lično izdelani, čevlarske potrebščine, raznovrstno drobno ali galanterijsko blago, različni okraski, kakor vsi v papirno stroko spadajoči predmeti, dobe se vedno po primerni ceni v trgovini J. N. Peteršič v Ptuj.

CARRARA MARMORJA

prvovrstnega je došlo več vagonov. Raznovrstna naročila nagrobnih spomenikov, plošč za pohištvo itd. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

Prodaja se

ena mlinska garnitura, pripravna za vodo ali vitelj, sestoječa iz 1 para kamenja 92/21 cm, obod, grod za zrnje, zaboj za moko, železne vretenice in enaka kolesa. Kje, pove upravnišvo lista.

Vabilo na naročbo.

Kdor želi, da se mu redno pošilja „Ptujski list“, naj prijavi svoj naslov upravništvu v Ptuj, Slovenski trg (stari rotovž) šte. 3.

Naročba.

Komur smo dozdaj pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika.

Za vinogradnike!

Kdor si letos želi nabaviti nove **brizgalke** proti peronospori

Naj si jih ogleda prej pri kleparju

A. Majcen, Ptuj
HRVATSKI TRG.

Tam se dobivajo brizgalke najnovejše oblike, katere so jako trpežne ter ne potrebujejo delj časa nobenega popravila. Cene bodo po dnevnih cenah za potrošeni material. Tudi popravila starih brizgalk se izdelujejo solidno in po ceni.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesom 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

2 čevlarska pomočnika

za novo delo sprejme takoj **Ivan Ratisnojnik**, čevlarski mojster v Ptuj.

Na prodaj

je približno 200 raznovrstnih steklenic na razpolago in sicer: Slatinske, buteljke, sektné, literske vinske in druge polliterske. Vrh tega tudi zdrava snažna vinska posoda: Sodi s 315, 286, 150. 90, 60, 55, 50 litrov, vse po najnižji cen. Vpraša se na Zgornj. Hajdinu 49.

Lepo posestvo (vila)

pri glavni cesti. pol ure od Ptuja. z gospodarskimi poslopiji, njivo in sadonosnikom, sposobno za gostilniške obrt (ima 4 sobe in 4 kleti) ali penzionista se prodaja. Cena 80.000 K. **Janez Arbeiter** v Zabovcih pri Ptuj.

Mlin za vejanje (čistilne stroje)

katerih kakovost presega vse tovarniške, izdelke dobite najboljše in najcenejše pri

Jakobu Pučko

mizarju in izdelovalcu čistilnih strojev v BUDINI pri PTUJU.

Posestvo v lepem kraju pri veliki cesti z 10—15 orali zemlje se kupi se kupi ali vzame v najem, od samske gospodinje ali vdove. Naslov pove uprava lista.

Čitajte in razširjajte „Ptujski list.“

PIROL

Naznanilo. V Dr. Gregorečevi hiši (Vseh svetnikov ul. 11) se toči dobro **Vino** PRISTNO

Gostilna z mesarijo

se vzame v najem. Naslov pove uprava tega lista.

Lepo novo pohištvo

iz macesnovega lesa in **KUHINSKA PRIPRAVA** se takoj prodaja v PTUJU, Prešernova ul. 12.

Zaradi odhoda

se po ceni prodaja: **Lovska puška**, skoraj nova (Cal. 16) **kratka puška** (Kugelstutzen) z okoli 100 patronami, obe v dobrem stanju in ena **lepa Smoking obleka**, mirovno blago. Naslov pove uprava tega lista.

Ekspozitura Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo K 50.000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.